

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi

Lausuntopyyntönnö 17.9.2015 (LVM/1628/03/2015)

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI MERILAIN MUUTTAMISESTA

Onnettomuustutkintakeskus kiittää sille varatusta tilaisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi merilain muuttamisesta.

Esityksessä on useita kohtia, jotka koskevat merkittävästi Onnettomuustutkintakeskuksen roolia turvallisuustutkintaviranomaisena. Nämä liittyvät laivapäiväkirjaan, meriselitykseen, toimivaltaisen viranomaisen määrittämiseen sekä onnettomuuksista ja vaaratilanteista ilmoittamiseen.

Laivapäiväkirja

Aluksella pidettävät päiväkirjat ovat keskeisiä turvallisuustutkinnan tietolähteitä, joista Onnettomuustutkintakeskuksella on turvallisuustutkintalain (525/2011) 20 §:n mukaan tiedonsaantioikeus. Epäselvyyksien välttämiseksi Onnettomuustutkintakeskus esittää, että ehdotettuun merilain 18 luvun 5.3 §:ään lisättäisiin, että arkaluonteisia henkilötietoja voidaan antaa ilman asianomaisen henkilön suostumusta myös turvallisuustutkinnan tarpeisiin.

Meriselitys

Onnettomuustutkintakeskus pitää hyvänä, että voimassaolevan merilain 18 luvun 15 §:ssä oleva vapautus meriselityksen antamisesta silloin, kun tapahtuma tutkitaan turvallisuustutkintalain mukaisesti, poistetaan. Meriselityksen antovelvoitteen ei ole syytä olla riippuvainen tapaukseen mahdollisesti liittyvästä turvallisuustutkinnasta.

Toimivaltainen viranomainen

Onnettomuustutkintakeskus katsoo, että on merilain 23 luvun 3 §:ään ehdotettu toimivaltaisen viranomaisen määrittäminen on tarkoituksenmukaista. Liikenteen turvallisuusviraston rooli Kansainvälisen merenkulkujärjestön yleissopimuksissa ja päätöslauselmissa tarkoitettuna kansallisena viranomaisena on hyvänä yleissääntö. On kuitenkin tärkeää, että Onnettomuustutkintakeskuksen rooli turvallisuustutkintaviranomaisena on jatkossakin yksiselitteinen.

Onnettomuustutkintakeskuksen toimivallasta säädetään turvallisuustutkintalain 2 §:ssä. On kuitenkin huomattava, että turvallisuustutkintalain 8.3 §:ssä on erikseen säädetty, että Onnettomuustutkintakeskus toimii ilmaionnettomuusasetuksessa tarkoitettuna siviili-ilmailun turvallisuustutkintaviranomaisena. Merilain valmistelun yhteydessä on tärkeää varmistaa, tarvitaanko vastaava säännös turvallisuustutkintalain 8 §:ään jatkossa myös vesiliikenneonnettomuuksien osalta.

Onnettomuustutkintakeskus toivoo, että joka tapauksessa merilain 23 luvun 3 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todettaisiin Onnettomuustutkintakeskuksen rooli kansallisena toimivaltaisena viranomaisena turvallisuustutkintaan liittyen.

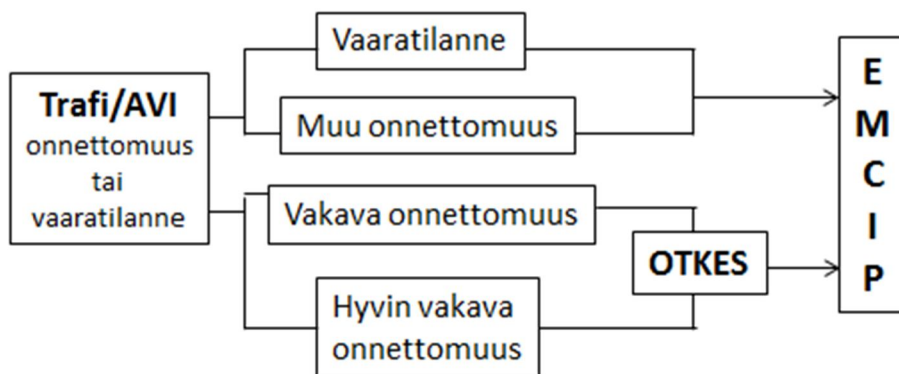
Onnettomuuksista ja vaaratilanteista ilmoittaminen

Esitysluonnoksessa on käsitelty monipuolisesti aluksen käytön yhteydessä tapahtuneista onnettomuuksista ja vaaratilanteista ilmoittamista. Onnettomuustutkintakeskus pitää tärkeänä näiden asioiden sisällyttämistä esitysluonnokseen, koska ne ovat nousseet esille myös Euroopan meriturvallisuusviraston (EMSA) Suomeen suuntautuneen vierailun yhteydessä.

Onnettomuustutkintakeskus pitää hyvänä sitä, että Liikenteen turvallisuusvirastolle esitetään oikeus saada onnettomuuksia ja vaaratilanteita koskevat ilmoitukset ja tiedot sekä velvoite koostaa niistä tietokanta riskiperusteisen viranomaistoiminnan pohjaksi ja myös sääntelyn kehittämiseksi sekä kansallisen liikennejärjestelmän tilakuvan ylläpitämiseksi.

Onnettomuustutkintakeskus esittää, että ehdotetun onnettomuuksien ja vaaratilanteiden ilmoittamista koskevan 18 luvun 15.2 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa mainittaisiin velvoite luovuttaa saatuja, salassa pidettäviä tietoja turvallisuustutkinnan käyttöön.

Lisäksi Onnettomuustutkintakeskus esittää, että ehdotetun 18 luvun 15.3 §:n yksityiskohtaisten perustelujen muotoilua täsmennettäisiin seuraavalla tavalla: "...viittauksen turvallisuustutkintalakiin, jonka mukaan onnettomuuksista ja vaaratilanteista olisi myös erikseen ilmoitettava Onnettomuustutkintakeskukselle..." Turvallisuustutkintalain tarkoittamat ilmoitukset olisi tehtävä viipymättä Onnettomuustutkintakeskukseen turvallisuustutkinnan nopean käynnistämisen mahdollistamiseksi. Päivystysilmoituksen lisäksi Liikenteen turvallisuusvirasto (ja Aluehallintovirastojen työsuojeluvastuualue) syöttäisi vakavia ja hyvin vakavia onnettomuuksia koskevat tiedot laadullisesti ja määrällisesti riittävinä eurooppalaiseen merionnettomuustietokantaan (EMCIP) Onnettomuustutkintakeskuksen päätöksentekoa varten sekä muita onnettomuuksia ja vaaratilanteita koskevat tiedot suoraan Euroopan meriturvallisuusvirastolle oheisen periaatekuvan mukaisesti, jolloin ne ovat myös Onnettomuustutkintakeskuksen nähtävissä.

Yllä olevassa periaatekuvassa näkyy myös Aluehallintovirastojen työsuojeluvastuualueen rooli meriliikenteen työturvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä.

Onnettomuustutkintakeskus tutkii vuosittain noin 5 hyvin vakavaa tai vakavaa vesiliikenneonnettomuutta. On arvioitu, että tulevasta lainmuutoksesta johtuen Liikenteen turvallisuusvirasto saa jatkossa muutamia tuhansia ilmoituksia onnettomuuksista ja vaaratilanteista. Ei ole tarkoituksenmukaista eikä olemassa olevat resurssit huomioon ottaen mahdollista kierrättää näitä kaikkia Onnettomuustutkintakeskuksessa. On huomattava, että turvallisuustutkintalain 16 §:n mukaan Liikenteen turvallisuusviraston tulee viipymättä ilmoittaa Onnettomuustutkintakeskukselle vain tapahtumasta, joka ilmoittajan arvion mukaan voi tulla tutkittavaksi turvallisuustutkintalain mukaan. Vähäisempiä tapahtumia ei tarvitse ilmoittaa.

ONNETTOMUUSTUTKINTAKESKUS

Johtaja

Veli-Pekka Nurmi

Hallintopäällikkö

Hannamari Helke